

Eseu: Etica Inteligentei Artificiale

Introducere

Etica inteligenței artificiale (AI) reprezintă un domeniu emergent la intersecția dintre tehnologie, filosofie și drept. Spre deosebire de moralitate, care reflectă valori individuale și culturale, etica are rolul de a oferi norme și reguli care să ghideze comportamentul uman și utilizarea tehnologiilor. În contextul AI, etica devine crucială, deoarece deciziile algoritmice pot influența milioane de vieți.

1. Principii fundamentale ale eticii AI

Organizațiile internaționale au formulat principii cheie:

- 1 Transparență – deciziile AI trebuie să fie explicabile.
- 2 Corectitudine (fairness) – sistemele nu trebuie să discrimineze.
- 3 Responsabilitate – oamenii rămân responsabili pentru deciziile luate cu ajutorul AI.
- 4 Beneficiu social – tehnologia trebuie să aducă progres pentru comunitate, nu doar profit economic.
- 5 Respectarea drepturilor omului – AI nu trebuie să încalce demnitatea, libertatea sau intimitatea individului.

2. Dileme etice concrete

- 1 Algoritmi de recunoaștere facială – utili în securitate, dar pot fi abuzați pentru supraveghere excesivă.
- 2 Automatizarea muncii – crește productivitatea, dar ridică probleme legate de justiția socială.
- 3 Arme autonome – întrebarea dacă este etic ca o mașină să decida asupra vieții și morții.
- 4 Date personale – colectarea și analiza masivă pun în pericol intimitatea.

3. Etica AI în domenii specifice

În medicină, AI poate sprijini diagnosticul, dar responsabilitatea deciziei rămâne la medic. În educație, AI poate personaliza învățarea, dar trebuie evitat riscul de discriminare. În justiție, utilizarea AI pentru predicții este controversată, din cauza bias-ului din date.

4. Cadre filosofice

Etica AI poate fi analizată din mai multe perspective:

- 1 Utilitarism – AI este etică dacă maximizează binele pentru cât mai mulți oameni.
- 2 Deontologie (Kantiană) – AI trebuie să respecte reguli morale absolute, indiferent de consecințe.
- 3 Etica virtuților – AI ar trebui proiectată pentru a cultiva valori precum corectitudinea și responsabilitatea.

Concluzie

Etica AI nu este doar un exercițiu academic, ci o necesitate practică. Ea stabilește limite și direcții pentru o tehnologie care are puterea de a remodela societatea. Întrebarea fundamentală nu este doar 'ce poate face AI?', ci mai ales 'ce ar trebui să facă AI?'.

Bibliografie

- 1 Bostrom, N. (2014). *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Oxford University Press.

- 2 Floridi, L., & Cowls, J. (2019). A Unified Framework of Five Principles for AI in Society. *Harvard Data Science Review*, 1(1).
- 3 Jobin, A., Ienca, M., & Vayena, E. (2019). The global landscape of AI ethics guidelines. *Nature Machine Intelligence*, 1, 389–399.
- 4 Russell, S., & Norvig, P. (2020). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson.
- 5 UNESCO (2021). *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. Paris: UNESCO Publishing.
- 6 European Commission (2021). *Ethics Guidelines for Trustworthy AI*.